

Invalidni davek.

Že prej sem omenjal število invalidov, vdov in sirot, ki smo jih dobili v državi po svetovni vojski. Kako grozne so pač posledice vojne posebno v tem ozirju. Izračunali so, da bi v Evropi imela vsaka družina lepo novo hišo z najmanj 4 sobami in vsemi gospodarskimi poslopji, pa še celo vrsto drugih naprav, ako bi se v svetovni vojski porabljeni denar uporabil v te svrhe. In kaj imamo sedaj? Razrušena mesta in vasi, razdrapano zemljo in nepregledne vrste možkih v najboljši starosti slepih, pohabljenih, notranje-bohnih in za njimi vdove in sirote. Prej skrbeči prehranjevalci in delavci so zdaj sami navezani na milost.

V principu torej ne moremo biti proti pomoči tem najbednejšim našim državljanom, zahtevamo le, da bodi vse razdeljeno pravično, brez zlorabe.

Nameravani invalidni davek je v jedru doklada na vse direktne davke in državne doklade, prej deželne, ter bi znašal sledeče: na 80 K direktnega davka 8 K invalidnega davka; na 200 K 24 K, na 400 K 48 K, na 800 K 96 K. Ako bi se že morali odločiti za nov davek, bi se jaz odločil v prvi vrsti za tega, ker omogoči obkrobovanje naših največjih siromakov in ker zadene še razmeroma najbolj enakovredno vse sloje in vse pokrajine.

Trošarina.

Vse drugače je s trošarino, ki jo hoče finančni minister uvesti na 19 predmetov in bi naj vrgla to leto okroglo 520 milijonov K. Naj navedem glavne postavke. Davek bi znašal: na sladkor 400 K na 100 kg, kavo 400 K, riž 80 K, olje 80 K (izvzeto doma pridelano olje za domačo rabo), pivo 8 K stopnja ekstr., fina vina, ki imajo 16% in več alkohola, 1200 K na 100 litrov, liker in konjak 1600 K, rum 1200 K, sveče 80 K 100 kg, električna luč 20 K za eno žarnico do 32 sveč, plin 80 v na 1 kubični m, karbid 120 K na 100 kg, špirit 40 K na 1% pri 1 hl, žganje iz sadja 20 K na 1% pri 1 hl, mineralne vode 80 v pri 1 litru, preparirane vode (malinovec 40 v pri 1 litru, kvas 4 K pri 1 kg.

Gotovo je, da teh davkov in v tej višini pač ne moremo sprejeti. Posebno pa je nemogoče tako obdati z užitnino živež in luč.

Za kuhanje žganja iz lastnih pridelkov in v lastno porabo imamo sicer olajšave, toda davkaprosti znesek je razmeroma veliko manjši, kakor je bil po dosedanjem zakonu. Gotovo tu še ni padla zadnja beseda, kakor tudi pri nobenem od nameravanih davkov ne.

Kolkovine in pristojbine (dedarine in prenosnine).

Med najhujša nameravana bremena v novem proračunu štejem kolkovine in pristojbine. V božjem imenu bi pri obupnem finančnem položaju naše države še pristal na izenačenja in zvišanja kolkovin po znanih skalah I, II in III, toda odklanjati moram ogromno povišanje pristojbin na dedščine in darila, ter prenosnine.

Dokazano je, da se vsaka realna posest preneša povprečno v 15-16 letih enkrat. Ako vzamemo to za podlago in si izračunamo pristojbine (procenat) na podlagi zahtev finančnega ministra, potem mora naš kmetijski stan propasti ali pa mora kmet in davkar ogoljufati državo, če nečemo propada.

Ne bom navajal tukaj dokazov, ker bi preveč razburjali zborovalce, navajal sem jih v finančnem odseku in tam je večina z menoj vred zavzela odklonilno stališče. Posebej pa še se mi zdi krivično, da naj vsak najmanjši posestnik plača poleg običajne pristojbine na premoženje še takoimenovano realno pristojbino.

Poseben odlomek pri pristojbinah tvori tudi davek na vstopnice. Sem za davek na zabavne prireditve, pa naj jih priredi kdorkoli in kjerkoli, magari tudi pod krinko humanitarnosti, toda odklanjam davek na prosveto. Ako torej prirede naša prosvetna in izobraževalna društva sestanke in prireditve izključno v izobraževalne svrhe, potem se ne smejo obdavčiti. To je stališče, katerega k tej predlogi zavzemam in sem ga povdaril v finančnem odboru. Jdnakega mnenja so bili v glavnem tudi socialisti in demokracije v odboru.

Prometni davek.

Po vzgledu v Nemčiji, na Francoskem in Českoslovaškem ter Nemški Avstriji predlaga finančni minister tudi takoimenovani prometni davek (srbsko: obrtni porez). Vsakdo, ki kaj kupi, naj bi plačal pri nakupu, odnosno prodaji 1% oddajne svote kot davek. V to svrhu morajo voditi trgovci posebne knjige po predpisih finančnega ministra. Pri luksurnih predmetih je ta davek višji, znaša 2-4%. Izvzete od tega davka so zadržane in vsi kmetijski pridelki, ko jih prodaja kmet-producent iz prve roke. Pri prodaji živine pa bi se ta davek moral plačati. Mislim, da bo davek v predlagani obliki težko izvedljiv, gotovo pa je, da bi zadela najširše sloje našega ljudstva in zato si bomo še dobro premislili, ali ga dovolimo in v kakšni obliki in kakšni meri ga dovolimo.

Davek na premog.

Finančni minister zahteva tudi 10% od prodajne cene pri premogu, pa naj bo to domači ali uvožen iz drugih držav. Pri uvoženem bi se davek plačal na meji pri carinarnah, pri domačem pa od premogovnika. Recimo: v Trbovljah napolnijo vagon in ta stane 5000 K. Trboveljska družba je dolžna plačati od njega 500 K davka.

Davek na vojne dobičke.

O tem davku se je toliko govorilo in pisalo, da je nepotrebno utemeljenost tega davka posebej naglašati. Seveda pa smo morali biti zastopniki ljudstva

zelo odločni, da nam niso kot vojnega dobičkarja označili in obdavčili vsakega manjšega kmetijskega posestnika. To se nam je posrečilo in gre samo še zato, da se Nindičeva relacija 1:3 izpremeni v sedaj uveljavljeno Veljkovičovo relacijo denarja proti krovi 1:4. To se pravi: ko smo o davku preteklo leto sklepali, smo vzeli kot davka prost del 13.000 dinarjev. Ker je odgovarjalo to takratni valuti 39.000 K, bi morala biti v sedanjih predlogih davka prosta svota 52.000 K, saj je demokratski minister Veljkovič poslal razmerje krova proti dinarju v 1:4 in je pri tem ostalo. Omenjam, da je osnutek za ta davek napravljen po bivšem avstrijskem vzorcu in je zamišljen kot enkratni davek. Vi ste se v bistvu povsod izrekli zanj, naša naloga pa je bila, da smo ga v bistvu odvrnili od malokmetijstva.

Politični ogled.

Jugoslavija. Politične stranke v Beogradu so se vendar toliko sporazumele, da se je posrečilo dr. Vesniću sestaviti zopet vlado, v kateri so ostali isti ministri kot so bili v prejšnji, izzemši radikalca Protiča in demokrata Davidoviča. Mesto Protičevega ministristva za konstituantno bo zavzel dr. Mušički, Davidoviča je pa zamenjal v notranjih zadevah Milorad Drasković. Nova vlada bo te dni zaprisegla regentu. Preosnovala se bodo tudi pokrajinske vlade v: Sarajevu, Zagrebu in v Ljubljani. V Ljubljani dobijo liberalci poverjenstvo za pravosodje in socialno oskrbo. Na Hrvaškem ostane ban dr. Laginja, demokraci dobe v Zagrebu: notranje zadeve, narodno zdravje in gospodarstvo.

Italija. D'Annunzio je sklical na Reki skupščino 10.000 ljudi. Ta zbor je proglasil neodvisnost mesta Reke.

Ruska-Poljska. Poljaki so odposlali mirovne odposlance v rusko mesto Minsk, kjer se bodo začela pogajanja za premirje in mir. Kljub dejstvu, da je že poljsko odposlaništvo pri Rusih, vendar rdeča ruska armada nadaljuje svojo ofenzivo. Najhujši boji se vrše krog glavnega mesta Poljske Varšave, katere so hočejo boljševiki polastiti za vsako ceno. Da ustavijo Poljaki srčiti ruski naval, so podvzeli z vsemi svojimi silami protiofenzivo, ki kaže dobro napredovanje. Znani general Vrangl, ki je začel proti boljševikom ofenzivo iz Krima, je porazil eno boljševiško armado, ujel 4000 boljševikov in jim odvzel veliko vojne plena.

Kmetiska zveza.**Naznanila.**

Shodi: 22. avgusta po ranem opraviu v Prevaljah, popoldne v St. Danijelu in v Kotljah na Koroškem.

Zborovanje KZ pri St. Lenartu v Slov. gor. Dne 22. t. m. priredi okrajna organizacija Jugoslovenske kmetke zveze pri Sv. Lenartu v Slov. gor. politično zborovanje v društveni dvorani gostilne pri Arnužu ob osmih zjutraj s sledečim dnevnim redom: Poročilo o političnem položaju, poročilo o okrajni hranilnici pri Sv. Lenartu ter slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor!

Shodi zaupnikov Kmetiske zveze se vršijo prihodnji teden za okraje Soštanj, Gornji grad in Vransko. V Soštanju v ponedeljek 23. avgusta, v Gornjem gradu v torek 24. avgusta, na Vranskem v sredo 25. avgusta. Začetek povsod ob 9. uri. Zaupniki naj zanesljivo pridejo!

Poročila.

Shod Kmetiske zveze pri Sv. Trojici v Haložah dne 15. t. m. je bil nad vse silajno navdušeno obiskan. Udeležencev kmetov in viničarjev je bilo nad 600. Shodu je predsedoval kmet Krajnc, poročali so: Pušenjak, Žebot in Potrč. Shod je zaključil enoglasni sprejem več za Halože važnih resolucij. Zborovalci tega shoda so tudi odločno protestirali proti italijanskemu nasilju v zasedenem ozemlju in glede italijanske zahrbtnosti pri olajšavi demarkacijske črte na Koroškem.

V ponedeljek, 16. t. m., je bil shod zaupnikov Kmetiske zveze za ptujski okraj v Ptuj. Sestanku je predsedoval kmet Brenčič in poročal pa je Žebot.

Za Kmetisko zvezo je ob priliki sinove ženitve daroval Jakob Starniša, Stari dvor, župnija Radeče, 20 K. Na gostiji Rajka Grögl na Remšniku so nabrali za volilni sklad KZ 40 K.

Mladinska organizacija.**Shodi in tabori.****Orli.**

Pri Sv. Lenartu bo 22. avgusta prvi orlovski tabor v Slovenskih gorah. Popoldne ob pol 11. uri slovesna sv. maša in stanovska pridiga za mladeniče, nato fantovsko zborovanje na „Posojilnici“ Popoldne ob 3. uri na istem prostoru javna telovadba Orlov in Orlice. Prijave odsekov od blizu in daleč so velike. Odseki Maribor, Ptuj, Radgona, Ljutomer so obljubili svoje sodelovanje. Prireditve obeta biti silajna. Zato sosede domačini, prijatelji, znanci, ljubitelji lepe orlovske misli prihitite ta dan k nam in pomagajte do popolne zmage orlovstva v Preklji.

Bog živi! Na svidenje dne 22. avgusta pri Sv. Lenartu!

V Konjicah se vrši 8. septembra velik orlovski tabor, ki se ga udeležijo celjsko in druga okrožja. Sodeluje salezijanska godba iz Rakovnika. Priprave v teku, v okraju vlada zanj veliko zanimanje. Natančen vspeled še objavimo. Bog živi!

V Ribnici na Pohorju so se ustanovili preteklo nedeljo po večernicah štirje orlovski odseki: Orli in Orlice za Ribnico ter Orli in Orlice za Sv. Lovrenca na Pohorju. Najprej so nastopili mariborski Orli in Orlice s telovadbo, nato se je vršilo zborovanje. Vodil ga je predsednik katoliškega izobraževalnega društva, g. Luka Držečnik, ki je opozoril, da krščanska načela ne veljajo samo za cerkev in zasebno življenje, ampak tudi v javnem življenju morajo krščanska načela priti do veljave! V boju za zmago krščanske misli stoje v prvi vrsti Orli. V imenu mariborskih Orlic je nove orlovске odseke pozdravila Anica Kotnik, v imenu mariborskih Orlov pa Slavko Pristotnik. Potrebo Orla in Orlice je v navdušenih besedah povdarjala Jožica Schweiger ob Sv. Lovrenca nad Mariborom. Nad vse smo bili veseli mladostno ognjevitiga in odločnega govora Miljana Držečnika. M. Krajnc je podal glavne naloge Orla in označil brezverstvo in svobodomiselnost sokolstva. Domači g. župnik Andrej Fišer je izrazil svoje veselje nad tem, da se ustanovita v njegovi župniji mladinska odseka Orli in Orlice, ki bosta zbiralala pod svojo zastavo vso dobromislečo ribniško mladino. — Novim orlovskim in orliškim odsekom pri Sv. Lovrencu in Ribnici želimo najlepših uspehov!

Slavnost krščanske kmetiske mladine v Svetinjah je bila ustanovitev svetinjskega „Orla“ preteklo nedeljo. Zbrali so se v prvi vrsti v izredno velikem številu „Orli“ iz Slovenskih gor in zastopniki mladinskih naših organizacij. Posebno močno so bili zastopani orlovski odseki iz Središča, Ljutomera, Gornje Radgone, Ormoža in Sv. Tomaža. Organizator in predsednik Orla, brat Pirc sam je prišel da vidi in vodi svoje čete v vzhodnih Slovenskih gorah. Poleg njega je pozdravil in imel kot goste svoje mladine svetinjski naš bojevnik župnik Bratušek, tudi zastopnik ameriških Slovencev župnika Goloba, dalje zastopnika Čehov, poslanca J. Vesenjaka in pokr. poslanca Meško, voditelja mariborskega učiteljskega Vrežaja, pa sebe pa še našega mladinojuba dr. Medveda. Posebno ljubkost in slikovitost prireditvi pa so dale naša Orlice iz Središča. Zanimivo je bilo gledati zadržanje domačinov. Ko so se Orli zbrali in prikorakali ob zvokih izvrstne svetinjske orlovske godbe k cerkvi vrh griča, so jih pozdravljali oni, ki so bili na mariborskem taboru z veseljem, navdušenjem in ponosom, drugi pa nekako bolj nezaupljivo. Toda po taboru pri cerkvi in po telovadbi na travniku se je pri vseh nezaupljivosti spremenila v zaupanje in ljubezen ter občudovanje. Krščanski stariši so se prepričali, da njihovi otroci nimajo nikjer tako poštenega razvedrila, pa tudi vzgoje in izobrazbe, kakor v naših organizacijah, posebej še v Orlu. Slovesno sveto mašo je opravil ob asistenci dr. Medved in v svojem cerkvenem govoru je z njemu lastno navdušenostjo govoril mladini in posebej Orlom o pomenu vere za življenje. Na taboru so govorili: predsednik Orlov Pirc, predsednik ljutomerskega orlov. okrožja Novak, poslanec Vesenjaka, zastopnik ameriških Slovencev župnik Golob, dr. Medved, potem pa cela vrsta naših mladeničev Orlov in mladenk Orlic, posebno lepo oni iz Središča in Sv. Tomaža ter domača mladenka, predsednica Dekliške zveze. Po večernicah so domača dekleta igrala prav lepo igro „Raz Marijino srce“. Orli in Orlice pa so s svojo telovadbo — proste vaje, vaje na orodju — navdušili navzoče ljudstvo. Ustanovitev svetinjskega Orla in prireditve orlovskega tabora v Svetinjah je v čast tamošnjemu ljudstvu, mladini in celi orlovski organizaciji. Zahvala in vse priznanje pa gre našemu tamošnjemu nesebičnemu in vztrajnemu organizatorju župniku Bratušku. Naj živi ta procvita svetinjski Orli in naj bo nov steber prav narodni in krščanski misli ter ponos tamošnjega našega dobrega krščanskega slovenskega kmetijskega ljudstva! Ni nam treba naglašati, da se je cela prireditve izvršila tako, da noben poštenjak ne bi imel opaziti niti ene napačne stvari. Vse je bilo vedrih in polno pravega poštenega veselja. Pri stariših je prireditve zbudila ter utrdila zaupanje in ljubezen do našega Orla, nasprotnikom pa je nastop Orla moral izsiliti spoštovanje in priznanje.

V Hočah se je 8. avgusta ustanovila Orlica. Sv. Martin na Paki. Mariborski tabor nam je tako navdušil, da smo v nedeljo dne 8. avgusta tudi pri nas ustanovili telovadni odsek Orli in Orlice. Pristopilo je nad 40 fantov in nad 30 deklet. Veselje in navdušenje med pošteno mladino je veliko. Daj Bog, da tudi tako ostane! Bog živi!

Zene in dekleta.**29. avgusta**

vse na ženske in dekliške taboro:

V Cirkoveh pri Pragerskem za celo Dravsko polje. Ob pol 11. uri sv. maša z nagovorom, potem žensko-dekliški tabor zunaj cerkve. Govoril govorik iz Maribora in dekleta iz raznih župnij. Po večernicah priredi DZ v Cirkoveh igro „Skrivnostna zaroka“. Dekleta, žene, pridite v prav obilnem številu!

Dne 28. avgusta je romanje na Ptujsko goro za žene in dekleta iz celoga Dravskega polja.

Pri Sv. Urbanu nad Mariborom za vse obmejne župnije mariborskega okraja. Ob pol 11. uri procesija z Najsvetjšim in sv. opravilo. Na to zve-